تحلیل فعالان کارگری از دلایل فقر مزدبگیران

تک‌جانبه‌گرایی دولت در خلأ تشکل‌های قدرتمند صنفی

عصر روز دوشنبه (یازدهم بهمن ماه) جلسه کمیته دستمزد شورای عالی کار با حضور شرکای اجتماعی (نمایندگان دولت، کارفرمایان و کارگران) برگزار شد. در این جلسه محاسبات سبد معیشت انجام اما مقرر شد که رقم سبد معیشت بعد از جلسه شورای عالی کار که روز شنبه هفته آینده برگزار می‌شود، اعلام و علنی شود.

به گزارش «توسعه ایرانی»، آنچه از محتوای سخنان مقامات مسئول در حوزه تعیین مزد سال آینده کارگران به گوش می‌رسد، کنار گذاشتن بحث درباره مزد منطقه‌ای است و به نظر می‌رسد که امسال نیز مطابق سال‌های قبلی، حداقل مزد، ملی و براساس سازوکار چانه‌زنی میان نمایندگان شرکای اجتماعی تعیین شود. در همین زمینه، سه تن از نمایندگان کارگری که در جریان مذاکرات مزدی امسال قرار دارند، به اظهارنظر درباره چند و چون رقم سبد معاش و افزایش مزد سال آینده پرداختند.

«محمدرضا تاجیک» نماینده مجمع عالی نمایندگان کارگری در شورای عالی کار در ارتباط با جلسه کمیته دستمزد شورای عالی کار و خواسته‌های کارگران که در این جلسه مطرح شد، به ایلنا گفت: نمایندگان کارگری توقع دارند مزد ۱۴۰۱ به گونه‌ای تعیین شود که قدرت خرید از دست رفته کارگران بازگردد. با توجه به تورم افسارگسیخته ماه‌های اخیر، انتظار داریم آن‌قدر توان خرید داشته باشیم که بتوانیم زندگی روزمره خود را اداره کنیم. او تاکید کرد: در مذاکرات مزدی ۱۴۰۱ باید سبد معیشت مبنا قرار بگیرد چرا که روال معمول این بوده که عدد دستمزد فقط به اندازه سبد خوراکی‌ها و آشامیدنی‌های خانوار تعیین شده است.

تاجیک توضیح داد: عددی که در دو سه سال اخیر برای دستمزد در نظر گرفته شده، فقط سبد خوراکی‌ها را پوشش داده، هر چند هزینه خوراکی‌ها در سال‌های اخیر به قدری افزایش یافته که در مواردی حتی تامین خوراکی‌های باکیفیت خانوار با حداقل دستمزد ممکن نبوده است. با این حساب، کارگران هیچ منبعی برای تامین سایر نیازمندی‌های خانوار از جمله مسکن، درمان، آموزش، حمل و نقل و مسائل فرهنگی ندارند.

به گفته این نماینده کارگری، کارگران اگر بخواهند دستمزد دریافتی را هزینه مسکن کنند، باید تمام ماه گرسنه بمانند و اگر بخواهند با دستمزد غذا بخرند، باید بروند و در پارک چادر بزنند.

او با بیان اینکه «دستمزد فعلی برای تامین ۳۰درصد از هزینه‌های زندگی هم کافی نیست»، گفت: امیدواریم سبد محاسبه شده در مذاکرات مزدی مبنا قرار بگیرد. خوشبختانه در سال‌های اخیر ریل‌گذاری مذاکرات مزدی به طرز صحیحی صورت گرفته است. در سال‌های پیشین، فقط تورم رسمی مبنا قرار می‌گرفت و بند دوم ماده ۴۱ قانون کار یا همان سبد معیشت

> **اصلانی: اینکه برخی کشورها با وجود مشکلات اقتصادی با افزایش دستمزدها موافقت می‌کنند به این دلیل است که دولت در این کشورها از کارفرمایان حمایت می‌کند و سود این حمایت با افزایش دستمزد به کارگر می‌رسد**

نادیده گرفته می‌شد. همان محاسبات تورمی هم ناصحیح انجام می‌شد چرا که تورم را روی درآمد کارگر حساب می‌کردند نه روی هزینه‌های زندگی در حالی که تورم واقعی، تورم حادث بر سبد معیشت یا همان تورم ناظر بر هزینه‌های ماهانه است.

تاجیک ادامه داد: دولت قبل بارها ادعا کرد که ما دستمزد را بیشتر از تورم افزایش داده‌ایم. خوب سوال این است که پس چرا ما کارگران سال به سال فقیرتر شدیم؟ این ادعا ناشی از همان اشتباه محاسباتی است. آنها تورم رسمی را مبنا قرار می‌دادند و آن را به پایه حقوق کارگر می‌افزودند و به این ترتیب عقب‌ماندگی معیشتی کارگران هرگز جبران نمی‌شود و فقیرترسازی سالانه رخ می‌داد.

نماینده کارگران در مذاکرات مزدی با تاکید بر اینکه رقم سبد معیشت شنبه آینده علنی می‌شود، گفت: لذا انتظار داریم دستمزد ۱۴۰۱ بر مبنای سبد معیشت و به گونه‌ای تعیین شود که قدرت خرید از دست رفته بازگردد و دوباره سقوط معیشتی کارگران اتفاق نیفتد.

توان افزایش منصفانه حقوق کارگران وجود دارد

دیگر مقام مسئول کارگری نیز با بیان اینکه کارفرمایان توان افزایش ۵۰درصدی حقوق و دستمزد کارگران را دارند، گفت: بسیاری از تولیدکنندگان در دو سال کرونا تا توانستند با تغییر قیمت اجناس خود سود کردند و محصولاتشان را به نرخ دلار فروختند ولی آیا از این سود تولید چیزی عاید کارگران شده است؟

علی اصلانی در گفت‌وگو با ایسنا اظهار کرد: دستمزد یک مقوله علمی است و با فشار و بخشنامه نمی‌شود آن را اجرا کرد لذا اگر می‌خواهیم مشکل تعیین دستمزد را در کشور حل کنیم باید بر مبنای شاخصه‌ها پیش برویم و از کشورها و روش‌های آنها الگوبرداری کنیم.

وی در پاسخ به این پرسش که چرا کارفرمایان در برخی کشورها نظیر ترکیه که با تورم مشابه ایران روبه‌رو هستند با افزایش ۵۰درصدی دستمزدها موافقت می‌کنند؟ پاسخ داد: اگر وضعیت تولید ترکیه را بررسی کنیم شاید ۱۵ سال قبل تولید قابل توجهی نداشت ولی امروز به جایی رسیده که ۲۴ ساعته مجوز می‌دهد. یک سرمایه‌گذار ترک اگر بخواهد کارخانه‌ای راه‌اندازی کند به جای آنکه هفت‌خوان رستم را طی کند ظرف ۲۴ ساعت تمام مجوزها را می‌گیرد و همه چیز تکمیل شده در اختیار او قرار می‌گیرد. بنابراین باید مشکلات این کشورها را بررسی کنیم و ببینیم چه راهکارهایی برای رفع موانع تولید به کار گرفته‌اند.

عضو کانون عالی شوراهای اسلامی کار با این اعتقاد که کارفرمایان کشور توان افزایش ۵۰درصدی حقوق و دستمزدها را دارند ولی مقاومت می‌کنند، اظهار کرد: اینکه برخی کشورها با وجود مشکلات اقتصادی، تورم و گرانی دلار و نرخ ارز با افزایش دستمزدها موافقت می‌کنند به این دلیل است که دولت در این کشورها از کارفرمایان حمایت می‌کند و سود این حمایت با افزایش دستمزد به کارگر می‌رسد. اگرچه باید قبول کنیم که شرایط اقتصادی و فشارهای بیرونی تعادل بازار و عرضه و تقاضا در کشور ما را به هم زده است ولی کارفرمایان حتی اگر تصمیم گرفته شود که حقوق کارگران ۵۰درصد افزایش یابد توانایی پرداخت را دارند.

به گفته این مقام مسئول کارگری امروز به دلیل ضعف نظارت دستگاه‌های متولی، کارگری که بعد از ۳۰ سال کار در یک کارگاه یا کارخانه بازنشسته می‌شود تنها ۴ میلیون و ۸۰۰هزار تومان دریافتی بازنشستگی دارد که به دلیل عدم اجرای طبقه‌بندی، عدم اعمال افزایش حقوق یا بستن قرارداد موقت بوده و باعث از بین رفتن انگیزه کار شده است.

کشور توان و امکانات تعیین دستمزد منطقه‌ای را ندارد

یک فعال حوزه کار نیز درباره چرایی مقاومت نمایندگان جامعه کارگری مقابل پدیده مزد منطقه‌ای، گفت: تعیین دستمزد منطقه‌ای یا صنفی در کشورهای توسعه‌یافته‌ای اجرا می‌شود که با مشکل پرداخت حداقل دستمزد روبه‌رو نیستند. به گفته‌وی، منطقه‌ای کردن دستمزدها نیازمند الزامات و مقدماتی است که اصلاحات بانکی و تقنینی از جمله آنها به شمار می‌رود.

حمید حاج‌اسماعیلی در گفت‌وگو با ایسنا اظهار کرد: مسلم است که ما باید بتوانیم به لحاظ ساختاری اصلاحاتی را در بخش‌های تقنینی و بانکی صورت دهیم. اصلاحات بانکی هنوز عملیاتی نشده و اصلاح قانون تامین اجتماعی نیز باید چابک شود.

وی افزود: قوانینی که جلوی فعالیت‌های اقتصادی را گرفته نیز باید اصلاح و مهمتر از همه تورم در کشور

> **تاجیک: دولت‌ها همواره تورم رسمی را مبنا قرار می‌دادند و تورم را روی درآمد کارگر حساب می‌کردند نه روی هزینه‌های زندگی، در حالی که تورم واقعی، تورم حادث بر سبد معیشت یا همان تورم ناظر بر هزینه‌های ماهانه است**

کنترل شود لذا تا زمانی که مقدمات اجرای مزد منطقه‌ای فراهم نشود نمی‌توانیم به تعیین مزد منطقه‌ای روی آوریم.

این کارشناس حوزه کار به تشریح مقدمات تعیین مزد منطقه‌ای در دیگر کشورها اشاره و خاطرنشان کرد: دستمزد منطقه‌ای یا صنفی یا کارگاهی مختص کشورهای توسعه‌یافته است نه در کشورهایی که دچار مشکلات در پرداخت حداقل دستمزد هستند. برای آنکه دستمزد منطقه‌ای تعریف شود ابتدا نیازمند ثبات در عرصه اقتصاد هستیم و دوم بخش خصوصی واقعی شکل گرفته باشد.

حاج‌اسماعیلی تصریح کرد: مزد منطقه‌ای در چانه‌زنی‌های صنفی بین گروه کارگری و کارفرمایی حاصل می‌شود، لذا ابتدا ناچاریم مزد ملی را در کشور رعایت کنیم چون مکانیسم‌های نظارتی و مقدمات و الزامات آن را هنوز فراهم نکرده‌ایم.

وی بر لزوم ایجاد تشکل‌های کارگری قوی تاکید کرد و گفت: در حال حاضر تصمیم‌گیری در اختیار دولت است. ما نیازمند شکل‌گیری تشکل کارگری استاندارد، صنفی و قدرتمند در حوزه مباحث کارگری و پیگیری حقوق و دستمزد هستیم.

حاج‌اسماعیلی افزود: تشکل‌های کارگری شرکای اجتماعی دولت هستند و می‌توانند با پذیرش مسئولیت به دولت در حل و فصل برخی مسائل کمک کنند و براساس فعالیت‌های بازار کار در قالب گروه‌های مختلف مذاکره کنند و زمانی که به توافق رسیدند آن را به تصویب برسانند.

به گفته این فعال حوزه کار، در شرایط حاضر که با بحران اقتصادی روبه‌رو هستیم و دولت با مشکلات عدیده‌ای برای حل و فصل آن روبه‌رو است، شرایط اجرای طرح‌هایی مثل مزد منطقه‌ای در کشور وجود ندارد.

اخبار کارگری

کارگران یک مجتمع فولادی خواهان افزایش حقوق شدند

کارگران مجتمع فولاد بوتیای ایرانیان در کرمان به تبعیض در حقوق و مزایای دریافتی خود اعتراض دارند. آنها می‌گویند: حدود ۵ سال است مسئولان وعده افزایش حقوق می‌دهند اما هنوز هیچ اقدام خاصی در این خصوص انجام نشده است.

به گزارش ایلنا، یکی از کارگران می‌گوید: در ابتدا قول دادند که اگر خط تولید در مجتمع فولاد بوتیا ایرانیان راه‌اندازی شود، حقوق‌ها نیز افزایش پیدا می‌کند که عملی نشد. این کارگر، خواسته همکاران خود را همسان‌سازی حقوق و دستمزد می‌داند و می‌گوید: درست نیست برای کار یکسان در یک منطقه یکسان، دستمزدها متفاوت باشد. ما درخواست داریم حقوق و دستمزد کارگران مجتمع فولاد بوتیا ایرانیان همانند کارگران زرند و سیرجان که زیرمجموعه شرکت مید کو هستند، یکسان باشد و تبعیض مزدی از میان برداشته شود.

او می‌گوید: در پیگیری مطالبات ما مدیرعامل شرکت بوتیای ایرانیان با شماری از نمایندگان کارگری این مجتمع جلسه‌ای برگزار کرد اما هنوز به جواب قانع‌کننده‌ای دست پیدا نکرده‌ایم.

■■■

کارگران موتورسازان تراکتورسازی تبریز معترضند

کارگران کارخانه «موتورسازان تراکتورسازی تبریز» خواستار افزایش حقوق، اجرای طبقه‌بندی مشاغل، تشکیل شورای اسلامی کار، پرداخت حق بهره‌وری، تامین امنیت شغلی و تبدیل وضعیت قراردادها هستند. در همین زمینه ایلنا از توقف کار تعدادی از این کارگران خبر داده است. آنها اظهار داشتند به دلیل آنکه وعده‌ها برای افزایش حقوق و سایر خواسته‌های کارگران به نتیجه نرسیده، از روز شنبه کار در کارخانه را متوقف کرده‌اند. کارگران با اشاره به بحث بی‌توجهی کارفرما در افزایش حقوق و دستمزد خود گفتند: کارفرما در آخرین دور از اعتراض صنفی کارگران که در آبان ماه انجام شد، وعده افزایش حقوق دستمزد و سایر مطالبات صنفی را به کارگران داد اما از آن روز تاکنون بخش عمده‌ای از وعده‌ها عملی نشده است، به همین دلیل ناچار شدیم بار دیگر اعتراض کنیم. کارگران موتورسازان تراکتورسازی تبریز اظهار داشتند: سرنوشت این واحد صنعتی به اندازه‌ای برایمان مهم است که نمی‌خواهیم هیچ لطمه‌ای به محل کارمان وارد شود. آنها در پایان گفتند که در حال حاضر همه کارگران برای توسعه این واحد تولیدکننده انواع موتورهای دیزلی ماشین‌آلات کشاورزی و صنعتی در مجتمع تراکتورسازی ایران در تبریز مشغول کار هستند و برخی مسئولان نیز مشغول رایزنی برای حل اختلافات موجود با کارگران هستند.

■■■

مرگ دلخراش کارگر جوان در شرکت ایران ترانسفو

دبیر اجرایی خانه کارگر استان زنجان با اشاره به مرگ یک کارگر در ایران ترانسفو، گفت: کارفرماها باید به موضوع آموزش کارگران و ایمنی کار توجه ویژه داشته باشند. به گزارش فرتاک نیوز، اصغر نجاری تصریح کرد: در حادثه‌ای که در کارخانه ایران ترانسفو رخ داد، متاسفانه جوانی که به تازگی در این واحد صنعتی مشغول به کار شده بود، بر اثر سقوط بوبین موجود در محل، دچار حادثه شده و جان خود را از دست داد. طبق این گزارش، عصر روز دوشنبه (۱۱ بهمن ماه) طی حادثه‌ای یکی از کارگران شرکت ایران ترانسفو پس از اعزام به بیمارستان به علت وخامت وضعیت جسمی، جان خود را از دست داد. مرحوم ابراهیم محمدی، دارای مدرک فوق دیپلم با شش ماه سابقه خدمت در این مجموعه بود و دیگر کارگر این واحد نیز در این حادثه آسیب دید.

■■■

تصادف اتوبوس کارگران اصفهانی خسارت جانی داد

به دنبال برخورد یک دستگاه اتوبوس حامل کارگران با سواری در محدوده آزادراه معلم شهر اصفهان، ۱۲ نفر زخمی شدند. به گزارش ایلنا، حوالی ساعت هشت و پنج دقیقه صبح دیروز (سه‌شنبه ۱۲ بهمن) بر اثر برخورد یک دستگاه اتوبوس حامل کارگران با یک دستگاه سواری پراید در محدوده آزادراه معلم قبل از پل هسا، ۱۲ کارگر مصدوم و به بیمارستان گلدیس شاهین‌شهر منتقل شدند. از قرار معلوم؛ مصدومشدگان این حادثه از کارگران شاغل در شهرک صنعتی اطراف اصفهان بودند که صبح عازم محل کار خود بودند.

خبر

کارشناس رفاه و روابط کار خبر داد:

احتمال رد دیون ۱۲۰هزار میلیاردی تامین اجتماعی در سال آینده

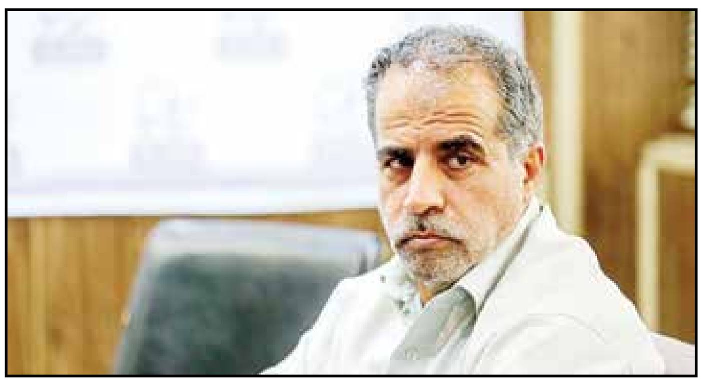

یک کارشناس رفاه و تامین اجتماعی تصویب ۱۲۰هزار میلیارد تومان برای رد دیون سازمان تامین اجتماعی در صحن علنی مجلس را محتمل خوانده و گفت: با اینکه کمیسیون تلفیق بودجه ۹۰هزار میلیارد تومان را برای رد دیون سازمان تامین اجتماعی مصوب کرده اما نمی‌توان احتمال افزایش ۳۰هزار میلیارد تومانی آن در صحن علنی مجلس را مردود دانست.

علیرضا حیدری در گفت‌وگو با ایلنا با اشاره به کمک ۲۰۰هزار میلیارد تومانی دولت به صندوق‌های بازنشستگی در بودجه گفت: کمک دولت به صندوق‌های بازنشستگی با پول نقد انجام می‌شود چون مثلا صندوق بازنشستگی کشوری باید تعهدات خود را با پول نقد پرداخت کند.

وی افزود: صندوق‌های دیگر هم چنین وضعیتی را دارند اما وضعیت سازمان تامین اجتماعی در بودجه طوری نیست که بتواند از کمک دولت بهره گیرد. در شرایطی که این صندوق‌ها ردیف اعتباری دارند سازمان تامین اجتماعی با تبصره از محل رد دیون دولت از واگذاری سهام شرکت‌ها، پول نقد، اسناد خزانه و... بهره‌مند می‌شود. به همین دلیل سازمان قانونا از شرایط سایر صندوق‌ها متمایز شده است.

حیدری با بیان اینکه چون سازمان تامین اجتماعی ردیف اعتباری ندارد، ذاتا باید از محل تبصره طلب خود را دریافت کند، گفت: به همین دلیل، کمیسیون تلفیق بودجه برخلاف لایحه ارسالی دولت به مجلس برای بودجه سال ۱۴۰۱ مبلغ ۹۰هزار میلیارد تومان را در قالب تبصره برای سازمان در نظر گرفته است. البته باید امیدوار بود که این سهم در صحن علنی مجلس کم نشود یا شریک برای آن درست نشود.

این کارشناس رفاه و تامین اجتماعی افزود: با توجه به اینکه به نظر می‌رسد تعهدات سایر صندوق‌ها از محل ۲۰۰هزار میلیارد تومان کمک دولت، تامین شود، بعید است که در صحن علنی مجلس این مقدار را کم کنند. البته این صرفا یک احتمال است و هیچ چیز قطعی نیست و حتی نمی‌توان احتمال افزایش ۳۰هزار میلیارد تومانی میزان رد دیون دولت به سازمان تامین اجتماعی را در سال ۱۴۰۱ رد کرد.

وی تصریح کرد: در نتیجه با اینکه کمیسیون تلفیق بودجه ۹۰هزار میلیارد تومان را برای رد دیون سازمان تامین اجتماعی مصوب کرده است اما نمی‌توان احتمال افزایش ۳۰هزار میلیارد تومانی آن در صحن علنی مجلس را مردود دانست. این احتمال وجود دارد که نمایندگان در صحن علنی درخواست افزایش این میزان را ارائه کنند. البته در نحوه پرداخت این میزان رد دیون هم بحث وجود دارد چرا که یک عده می‌گویند منابع پرداخت بدهی دولت از محل فروش شرکت‌های دولتی به صورت پول نقد پرداخت می‌شود اما عده دیگری می‌گویند که شرکت‌های مشمول اصل ۴۴ به همان شکل واگذار می‌شوند.

حیدری با بیان اینکه در مورد ۳۰هزار میلیارد تومان رد دیون سال ۹۹ شاهد واگذاری با سهام شرکت‌ها بودیم، گفت: در مورد ۸۹هزار میلیارد تومان سال جاری هم که فعلا هیچ سهم یا پولی نقدی به سازمان واگذار نشده است. در مورد ۳۰هزار میلیارد تومان سال ۹۹ شاهد بودیم که مجلس سهم سازمان تامین اجتماعی را بر مبنای سقف ۵۰هزار میلیارد تومان به این میزان کاهش داد و حدود ۲۰هزار میلیارد تومان آن را به صندوق‌های لشگری و کشوری واگذار کرد. در مورد این ۹۰هزار میلیارد تومان هم فعلا همه چیز روی کاغذ متعلق به سازمان است و باید دید که در مرحله نهایی چه اتفاقی می‌افتد و چگونه به سازمان پرداخت می‌شود.

این کارشناس رفاه و تامین اجتماعی با اشاره به رد افزایش دو ساله سن بازنشستگی و تثبیت دو سال به عنوان سنوات مبنای محاسبه حقوق بازنشستگی که در لایحه ارسالی دولت برای بودجه ۱۴۰۱، به سه سال افزایش یافته بود، گفت: از آنجا که کمیسیون تلفیق با این تغییرات مخالفت کرد، باید رد دیون سازمان در بودجه پیش‌بینی شود. تا پیش از این استدلال رئیس سازمان برنامه و بودجه این بود که می‌خواهیم با افزایش سن بازنشستگی و سنوات مبنای محاسبه حقوق بازنشستگی، از صندوق‌ها حمایت کنیم. در نتیجه حالا که مجلس پیشنهاد دولت را رد کرده، باید به طریقی هزینه‌های آن را از محل مطالبات سازمان جبران کنند.